

Nota Universiteitsraad

UR nummer UR 14.115	Corsanummer 14.30053
-------------------------------	--------------------------------

Aan : Universiteitsraad

Van : College van Bestuur

Opsteller : Leon van de Zande

Onderwerp : Uitgangspunten valorisatie

Status : ter bespreking

Behandeling in : Commissie SPO

d.d. 30 oktober 2014

Kern van de inhoud

Naast onderwijs en onderzoek is valorisatie de derde kerntaak van de universiteit. College en decanen hebben het afgelopen half jaar een discussie gevoerd over deze derde kerntaak: wat is de visie van de Universiteit Utrecht op valorisatie? En op welke manier kunnen we deze taak beter verankeren in de organisatie?

Bijgaande notitie is het resultaat van deze discussie. College en decanen hebben afgesproken dat de uitgangspunten die erin verwoord zijn de komende maanden in de faculteiten ook onderwerp van discussie zullen zijn, en op die manier als basis zullen dienen voor een facultaire visie.

Verzoek aan de universiteitsraad

Het college bespreekt de uitgangspunten uit deze notitie graag met uw raad.

Valorisatie en maatschappelijke impact binnen de Universiteit Utrecht

Vooraf

Sinds 2005 is valorisatie volgens de WHW, naast onderwijs en onderzoek, een derde kerntaak van universiteiten. Soms wordt valorisatie nog vertaald als "economisch nut", maar omdat valorisatie veel breder is dan dat, wordt steeds vaker gesproken over "societal relevance", zoals in het protocol voor onderzoeksbeoordelingen (SEP), of over "impact", zoals door een recente LERU-working group.

Deze verbreding naar maatschappelijke relevantie past ook in een bredere maatschappelijke discussie, niet alleen in Nederland, maar ook daarbuiten, naar de relevantie van wetenschap, die in hoge mate voortkomt uit de grote maatschappelijke uitdagingen waarvoor we ons gesteld zien. Niet voor niets staan in het Europese onderzoeksprogramma Horizon 2020 de societal challenges centraal. Ook de Universiteit Utrecht heeft zich in de keuze voor strategische onderzoeksthema's en focusgebieden mede gericht op deze maatschappelijke uitdagingen. De invulling van de valorisatietaak van de universiteit moet dus nadrukkelijk in dit perspectief worden gezien.

Een veel gehanteerde definitie van valorisatie is afkomstig van het Rathenau instituut in het rapport *Waardevol: indicatoren voor valorisatie (2011)*:

Kennisvalorisatie is het proces van waardecreatie uit kennis, door kennis geschikt en/of beschikbaar te maken voor economische en/of maatschappelijke benutting en te vertalen in concurrerende producten, diensten, processen en nieuwe bedrijvigheid.

In deze definitie, waar ook de VSNU bij aansluit, is valorisatie niet alleen het ontwikkelen van nieuwe producten, of het verbeteren ervan, met een economisch doel, maar ook verbetering in het publieke en semi-publieke domein zoals bijvoorbeeld zorg, veiligheid, onderwijs, kwaliteit van bestuur, of bijdragen aan culturele activiteiten. De KNAW voegt aan de bovenstaande definitie nog een zinvolle component toe, namelijk dat ook communicatie over wetenschap en wetenschappelijk onderzoek een vorm van valorisatie is. Het gaat dan om bijvoorbeeld een interview in de krant, maar ook om lezing & debat en outreach-activiteiten die binnen de UU bijvoorbeeld door het CWC worden georganiseerd.

De Universiteit Utrecht heeft de afgelopen jaren op verschillende manieren geïnvesteerd in valorisatieactiviteiten, die hun weerslag kregen in de opeenvolgende strategische plannen en bestuursagenda's. Al in 2007 heeft de universiteit gekozen voor zestien multidisciplinaire focusgebieden die mede een bijdrage moesten leveren aan oplossingen van maatschappelijke vraagstukken.

Met subsidie van het ministerie van EZ werken UU, HU en UMCU sinds 2009 aan de uitvoering van het Utrecht Valorisatie Programma, voornamelijk gericht op de meer economisch gerichte valorisatie (startup support, Knowledge Transfer Office (KTO) en Technology Transfer Office (TTO), ondernemerschapsonderwijs). Andere voorbeelden zijn de 2010 in het leven geroepen UU-publiprijs, de mogelijkheid om hoogleraren te benoemen met een op valorisatie gerichte leeropdracht en de valorisatie-indicatoren die de UU in 2013 heeft gedefinieerd waarmee resultaten van valorisatieactiviteiten ook meetbaar kunnen worden gemaakt. Vanuit de maatschappij wordt van universiteiten immers ook steeds meer verwacht dat ze verantwoording afleggen over hun valorisatieactiviteiten.

Tegelijk wordt valorisatie binnen de instelling op verschillende plaatsen nog gezien als een relatief nieuwe taak, waaraan nog handen en voeten moet worden gegeven om haar structureel in te bedden. Deze notitie heeft tot doel om duidelijk te maken wat de visie van de Universiteit Utrecht is op de kerntaak "valorisatie", welke doelstellingen we nastreven en op welke manier we deze doelstellingen willen bereiken.

Visie van de Universiteit Utrecht

De kerntaak valorisatie is onlosmakelijk verbonden met het onderwijs en onderzoek van de universiteit. Je zou kunnen zeggen dat er niet zozeer sprake is van een derde taak, maar dat valorisatie de vertaalslag en link is van onze onderwijs- en onderzoeksactiviteiten naar de samenleving. De belangrijkste vorm van valorisatie betreft misschien wel de vele afgestudeerden die we als universiteit jaarlijks voor de maatschappij opleiden.

Valorisatie en maatschappelijke impact zijn voor de universiteit meer dan alleen een wettelijk voorschrift. Het is de eigen ambitie van de Universiteit Utrecht om maatschappelijk relevant te zijn en te blijven op het gebied van onderwijs en onderzoek.

Strategisch plan

In het strategisch plan 2012-2016 heeft de UU daartoe vier op valorisatie gerichte doelstellingen geformuleerd:

1. Behouden van het post initiële onderwijs en versterken van de outreach-activiteiten en de rol van de universiteit in de samenleving.
2. De Universiteit Utrecht heeft een regierol in kennisketens in Nederlandse en Europese programma's.
3. Krachtige ontwikkeling van het Utrecht Science Park en het Utrechtse Valorisatieprogramma naar een innovatief klimaat voor open science en waardecreatie.
4. De Universiteit Utrecht biedt onderzoekers en studenten optimale ondersteuning bij valorisatie, inclusief het versterken en faciliteren van outreach-activiteiten.
5. Een groter aandeel studenten volgt ondernemerschapsonderwijs.

Bij elke doelstelling horen meerdere actielijnen die tussen 2012 en 2016 worden uitgevoerd. Onderdeel van het strategisch plan zijn de prestatieafspraken met het ministerie van OCW. Op het gebied van valorisatie heeft de UU de volgende prestatieafspraken gemaakt:

- De Universiteit Utrecht besteedt in 2016 tenminste 2,5% van de verkregen publieke rijksbijdrage onderzoek aan activiteiten op het gebied van valorisatie (verplichte prestatieafpraak).
- Het aandeel studenten dat ondernemerschapsonderwijs volgt neemt toe van 1% in 2006, via 2% in 2010 naar 5% in 2016.

Uitgangspunten

De Universiteit Utrecht hanteert de volgende vijf uitgangspunten voor valorisatie:

1. Valorisatie is integraal onderdeel van ons onderwijs en onderzoek en sluit dus aan bij de intrinsieke onderwijs- en onderzoeksagenda van de universiteit

Valorisatie en onderwijs en onderzoek zijn onlosmakelijk verbonden. Valorisatie is een herkenbaar onderwerp binnen de onderwijs- en onderzoeksagenda van de universiteit, is een herkenbaar onderwerp bij de beoordeling van investeringen en is dus ook een herkenbare opdracht voor de strategische thema's, focusgebieden en de onderzoeksagenda's van onderzoeksgroepen en individuele onderzoekers. Wetenschappelijke kwaliteit is noodzakelijke voorwaarde voor valorisatieactiviteiten. Ons integriteitsbeleid is ook van toepassing op valorisatie.

2. Valorisatie heeft een meerwaarde voor de onderwijs- en onderzoeksagenda van de universiteit

Valorisatieactiviteiten leveren op diverse manieren een meerwaarde voor de de universiteit en voor andere universitaire activiteiten: denk aan het contact met bedrijven of maatschappelijke instanties dat relevant is voor het onderwijs en arbeidsmarktorientatie, denk aan het contact met bedrijven en instanties dat mogelijkheden biedt voor financiering van onderzoek, en denk aan inhoudelijke meerwaarde die het biedt voor onderwijs en onderzoek. Dat betekent ook dat vragen uit de maatschappij mede richtinggevend kunnen zijn voor de onderwijs- en onderzoeksagenda van de universiteit.

Bovendien dragen valorisatieactiviteiten bij aan de profilering van de universiteit en dat kan weer een randvoorwaarde zijn voor goede samenwerking. Om onze kennis en expertise uit te kunnen dragen is het wel noodzakelijk dat we zicht hebben op onze activiteiten.

3. Valorisatieactiviteiten kunnen per faculteit en onderzoeksgroep verschillen

De Universiteit Utrecht is een brede universiteit en net zoals de aard van het wetenschappelijk onderzoek per faculteit of onderzoeksgroep verschilt, verschilt ook de aard van de valorisatieactiviteiten. Het ene onderzoek leidt immers makkelijker tot concrete producten of is relevanter voor het nieuws dan het andere. De universiteit differentieert daarom in de beoordeling van valorisatieactiviteiten tussen faculteiten, onderzoeksgroepen en onderzoekers. Op het niveau van onderzoeksgroepen wordt gezorgd voor een goede mix van activiteiten: elk onderzoek heeft immers een andere plaats in de kennisketen.

4. De universiteit waardeert valorisatieactiviteiten

Valorisatie is tot derde kerntaak van de universiteit gemaakt en wordt daarom op vergelijkbare manier gewaardeerd als onderwijs en onderzoek. Dat betekent dat de beoordeling ervan onderdeel uitmaakt van de B&O-cyclus, dat er in de taakstelling van medewerkers rekening wordt gehouden met valorisatieactiviteiten en dat medewerkers in voorkomende gevallen ook beloofd of bevorderd kunnen worden vanwege excellente prestaties op dit terrein.

5. De universiteit biedt professionele ondersteuning voor valorisatieactiviteiten

Medewerkers worden goed ondersteund bij het uitvoeren van valorisatieactiviteiten. De eerstelijns-ondersteuning voor onderzoek ligt bij de facultaire Research Support Offices; zij zijn het eerste aanspreekpunt voor wetenschappers en zijn samen met de tweede lijns-ondersteuning een belangrijke verbindende schakel naar de samenleving. Ze spelen ook een belangrijke rol in ons eigen inzicht in wat de universiteit in huis heeft om te valoriseren. Op universitair niveau is er een goede tweede lijns-ondersteuning georganiseerd binnen de UBD (O&O, FCA, JZ, C&M), de Holdings en het KTO. Utrechtinc, Studentsinc en het Center for Entrepreneurship bieden ondersteuning aan ondernemende studenten en afgestudeerden. Er zijn duidelijke afspraken en taakafbakening tussen de verschillende niveaus.

Actielijnen

Om valorisatieactiviteiten de komende periode beter te verankeren binnen de Universiteit Utrecht worden de volgende actielijnen uitgevoerd:

1. Elke decaan zorgt uiterlijk eind 2014 voor bestuurlijke verankering –een bestuurlijk aanspreekpunt en aanjager- van de valorisatietaak in de faculteit, hetzij door het benoemen van een vice-decaan, hetzij op een andere manier. De collegevoorzitter brengt deze verantwoordelijke bestuurders periodiek bijeen in een netwerk.
2. De decaan stelt voor het voorjaar 2015 een visie ten aanzien van valorisatie op inclusief doelstellingen en targets, waarvan HR-componenten als waarderen en belonen en inbedding in de facultaire p&c-cyclus, nadrukkelijk onderdeel uitmaken.
3. Directeuren van strategische thema's geven begin 2015 inzicht in het bestaande en gewenste netwerk van (niet-academische) partners, inclusief een plan om daar te komen; dit wordt geagendeerd in de jaarlijkse voortgangsgesprekken van college met betrokken decanen over de strategische thema's, voorjaar 2015
4. Het college van bestuur heeft voor eind 2014 managementinformatie beschikbaar over de resultaten van valorisatie, waarin zowel aandacht wordt besteed aan harde cijfers als aan goede inhoudelijke voorbeelden; deze informatie zal via de bestaande systemen worden ontsloten.
5. Faculteiten en UBD voeren implementatie uit van de resultaten uit het project "Versterking en inrichting research support offices"; in het bestaande netwerk van hoofden RSO, dat door O&O wordt georganiseerd, participeert vanaf najaar 2014 ook het KTO
6. De directeur KTO richt in opdracht van het college van bestuur en in samenspraak met faculteiten een KTO in, met bijbehorend financieringsmodel, dat wordt geëffectueerd met ingang van 2015
7. Het college van bestuur rondt voor eind 2014, in overleg met HU en UMCU, besluitvorming over verduurzaming van Utrechtinc af.
8. Het college van bestuur stelt in het najaar 2014 een visie en leidraad op ten aanzien van post-initieel onderwijs en entameert een discussie binnen de UU over dit onderwerp.
9. Het college van bestuur en de decaan REBO maken voor het einde van 2014 afspraken over inbedding en versterking van het ondernemerschapsonderwijs binnen de universiteit.

10. Het college van bestuur organiseert jaarlijks “blik op wetenschap” en stelt in dat kader met prominente wetenschappers jaarlijks een white paper op; in samenwerking met Studium Generale wordt een dialoog georganiseerd.

Gebruikte documentatie

Commissie Kwaliteitsindicatoren sociale wetenschappen (2013), *Naar een raamwerk voor de kwaliteitsbeoordeling van sociaalwetenschappelijk onderzoek*. Amsterdam: KNAW.

Rathenau Instituut (2011), *Waardevol: indicatoren voor valorisatie* (www.rathenau.nl).

VSNU (2013), *Een raamwerk valorisatie-indicatoren* (www.vsnul.nl/valorisatie).

Faculteit Geowetenschappen (2014), *Leidraad valorisatie*

Six assessment criteria

		QUALITY DOMAINS	
		SCIENTIFIC QUALITY: Conducting scientific research: carrying out research within the context of the research organisation and ensuring that peers consider this research of outstanding quality	SOCIETAL RELEVANCE: Communicating and/or collaborating with external target groups about one's own peer-reviewed research
ASSESSMENT DIMENSIONS	DEMONSTRABLE OUTPUT	(1) Demonstrable output that peers regard as of outstanding quality	(4) Demonstrable output for external target groups
	DEMONSTRABLE UTILISATION	(2) Demonstrable utilisation by peers of researcher's output	(5) Demonstrable utilisation by external target groups
	DEMONSTRABLE RECOGNITION	(3) Demonstrable recognition by peers for researcher's output	(6) Demonstrable recognition by external target groups

uit: KNAW-rapport Naar een raamwerk voor kwaliteitsbeoordeling van de sociale wetenschappen (2013)